

گزارشگری مالیاتی

فعالیت های کشاورزی

به اهتمام:
مهدی غریب

@ACCPress

نگارش اول
ویرایش اول
تاریخ
۱۳۹۷/۰۵/۲۳

تقديم به همه کشاورزان و فعالان حوزه کشاورزی

@ACCPress

فهرست

- تعریف فعالیت کشاورزی
- تعریف کشاورز
- ثبت نام در نظام مالیاتی
- وظایف و تکالیف نگهداری اسناد و مدارک
- معافیت‌های مالیات بر عملکرد
- معافیت‌های مالیات بر ارزش افزوده

آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی
واگذاری و احیاء اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران
۱۳۵۹/۰۲/۳۱

۱- کشاورزی عبارت است از بهره‌برداری از آب و زمین به منظور تولید محصولات گیاهی و حیوانی (از قبیل زراعت، باغداری، درختکاری مثمر و غیر مثمر، جنگلداری، جنگلکاری، دامداری، پرورش طیور و زنبور عسل و آبزیان).

قانون کار کشاورزی مصوب ۷ خرداد ۱۳۵۳ مجلس شورای ملی

ماده ۲ - مشاغل کشاورزی عبارتند از:

الف - کلیه کارهای مربوط به آماده کردن زمین و کاشت و مراقبتهای زراعی و برداشت و بهره‌برداری از انواع نباتات، اشجار، فعالیت‌های مربوط به امور دامداری و دامپروری اعم از این که هر یک از کارهای فوق با دست یا ماشین انجام شود.

ب - کلیه کارهای مربوط به تهیه و توزیع آب از منابع طبیعی سطح‌الارضی و تحت‌الارضی برای مصارف کشاورزی اعم از این که با ماشین یا دست انجام شود. (به وزارت نیرو محول گردید)

قانون مربوط به اصلاحات اراضی (مصوب ۲۴ اسفند ماه ۱۳۳۸)

ماده اول

اصلاحاتی که در این قانون به کار برده شده از نظر اجرای این قانون به شرح زیر تعریف می‌شود:

- ۱ - کشاورزی - عبارت است از تولید محصول به وسیله عملیات زراعی و همچنین دامداری و تولید محصولات حیوانی.
- ۲ - کشاورز - کسی است که خود مالک زمین بوده و شخصاً به کشاورزی اشتغال دارد و منبع اصلی درآمد او از راه کشاورزی تأمین شود.
- ۳ - کمک کشاورز - کسی است که مالک زمین و عوامل دیگر کشاورزی نیست و در مقابل انجام کار معین کشاورزی مزد (نقدی یا جنسی) دریافت می‌کند.
- ۴ - زارع کسی است که مالک زمین نیست و در زمین متعلق به دیگری کشاورزی می‌کند و مقداری از محصول را به صورت نقدی یا جنسی به مالک می‌دهد.

تعریف دام

- براساس بند(ب) ماده ۲ قانون نظام جامع دامپروری کشور مصوب سال ۱۳۸۸ دام به حیواناتی (شامل چهارپایان، پرندگان، آبزیان وحشرات) اطلاق می گردد که برای امور تغذیه انسان و یا تغذیه دام و فعالیت های اقتصادی ، تولیدی ، آزمایشگاهی، ورزشی و تفریحی، تولید، نگهداری و پرورش داده می شوند.

طبقه بندی فعالیت های کشاورزی ایران

بطور کلی کشاورزی فعالیتی است که در جریان آن گیاهان یا حیوانات اهلی با هدف تولید اقتصادی پرورش داده می شوند.

بخش کشاورزی در اقتصاد ایران شامل چهار زیر گروه زراعت، شیلات و ماهیگیری، دام و طیور، جنگلها و مراتع (منابع طبیعی) می باشد.

الف - زیر بخش زراعت

زراعت شامل دو دسته فعالیت؛ تولید محصولات زراعی (سالانه) و محصولات باغی (دایمی) می باشد.

منظور از زراعت، کشت و کار محصولات سالانه از زمین مزروعی، کشتگاه سر پوشیده ما بین درختان باغ با هدف بهره برداری اقتصادی است. کشت و کار سبزی و گل از نوع محصولات سالانه حتی در زیر پوشش مثل پلاستیک نیز زراعت محسوب می شود، ولی پرورش گیاهان در داخل گلدان، جعبه و امثال آن در این فعالیت منظور نمی گردد.

محصولات زراعی

شامل گروه های غلات (گندم، برنج، جو، ذرت دانه ای) حبوبات (نخود، لوبیا، عدس و ...) محصولات صنعتی (پنبه، توتون و تنباکو، چغندر قند، ... سبزیجات (سیب زمینی، پیاز، گوجه فرنگی، ...) محصولات جالیزی (خربزه، هندوانه، خیار و ...) و گروه نباتات علوفه ای (یونجه، سایر نباتات علوفه ای) می باشد. منظور از باغبانی یا باغدار، کشت و کار محصولات دایمی در فضای باز یا کشتگاه سر پوشیده با هدف بهره برداری اقتصادی است.

احداث و نگهداری باغ میوه، باغ گل محمدی و خزانه این گونه محصولات در زمین و نیز زیر پوشش ماندن پلاستیک، فعالیت باغداری محسوب می شود ولی پرورش این نوع گیاهان در داخل گلدان و امثال آن در این فعالیت منظور نمی شود.

محصولات دایمی یا باغی شامل میوه های دانه دار، میوه های هسته دار، میوه های دانه ریز، میوه های خشک، میوه های سردسیری، نیمه گرمسیری و گرمسیری است.

ب - زیر بخش دام و طیور:

این زیر مجموعه فعالیت های مرتبط با پرورش دام و طیور، زنبور عسل و پرورش کرم ابریشم را در بر می گیرد.

منظور از پرورش دام نگهداری انواع نشخوار کنندگان و پستانداران با هدف بهره برداری اقتصادی است. نگهداری انواع دام برای استفاده از تولیدات آنها یا سواری و بارکشی، فعالیت پرورش دام محسوب می شود ولی نگهداری حیوانات به منظور سرگرمی و تفنن در این فعالیت منظور نمی شود. پرورش طیور نیز شامل نگهداری انواع ماهیان و سایر پرندگان با هدف بهره برداری اقتصادی است. مانند پرورش مرغ، اردک، غاز، بوقلمون، بلدرچین، تولید جوجه به وسیله ماشین جوجه کشی نیز جزو این فعالیت منظور می شود. و منظور از پرورش زنبور عسل با هدف تولید عسل، ملکه یا هر نوع بهره برداری اقتصادی دیگر است، پرورش کرم ابریشم نیز شامل نگهداری کرم ابریشم با هدف تولید پنبه یا هر نوع بهره برداری اقتصادی دیگر است.

ج - زیر بخش شیلات:

منظور از شیلات، فعالیتهایی است که برای تولید انواع حیوانات آبی و محصولات دریایی با هدف بهره برداری اقتصادی انجام می شود. این فعالیت ها به طور کلی شامل صید در اقیانوس، آبهای ساحلی یا داخلی و نیز پرورش ماهی، صدف و میگو و نظایر آن است. جمع آوری محصولات دریایی از قبیل مروارید طبیعی، انواع اسفنجها، مرجانها و جلبکها نیز تحت این عنوان منظور می شود.

د - زیر بخش جنگلها و مراتع:

این زیر بخش امور مربوط به جنگلها (جنگلداری) و مراتع با چراگاهها را در بر می گیرد. بدین ترتیب جنگلداری فعالیتی است که در آن نگهداری، پرورش و قطع درختان جنگلی به منظور تولید چوب یا هر نوع بهره برداری اقتصادی دیگر انجام می شود. ایجاد خزانه و نهالستان به این نوع درختان و جمع آوری محصولات یا از نوع بهره برداری اقتصادی دیگر نیز تحت این عنوان قرار می گیرد.

وظائف شخص حقیقی کشاورز

ملزم به ثبت
نام نیست

شخص
حقیقی
کشاورز

ملزم به صدور
صورتحساب
نیست

ملزم به
نگهداری اسناد
نمی باشد

ملزم به ارائه
ارسال اظهارنامه
@ACCPress

وظائف اشخاص حقوقی فعال در زمینه کشاورزی

ملزم به ثبت
نام است

شخص
حقوقی
کشاورز

ملزم به صدور
صورتحساب
می باشد

ملزم به
نگهداری اسناد
و مدارک

ملزم به ارائه
ارسال
اظهاری نامه است

@ACCPress

انواع معافیت های موضوع ماده ۸۱ قانون مالیاتهای مستقیم

معافیت فعالیت کشاورزی در مالیاتهای مستقیم

ماده ۸۱ - درآمد حاصل از کلیه فعالیت‌های کشاورزی، دامپروری، دامداری، پرورش ماهی و زنبور عسل و پرورش طیور، صیادی و ماهیگیری، نوغان داری، احیای مراتع و جنگلها، باغات اشجار از هر قبیل و نخیلات از پرداخت مالیات معاف می‌باشد.

دولت مکلف است مطالعات و بررسی‌های لازم را در زمینه کلیه فعالیت‌های کشاورزی و آن رشته از فعالیت‌های مزبور که ادامه معافیت آنها ضرورت داشته باشد معمول و لایحه مربوط را حداکثر تا آخر برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

گام های مهم فرآیند فعالیت های کشاورزی

@ACCPress

مراحل کشاورزی

- به طور کلی مطابق با ماده (۸۱) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن، درآمد حاصل از فعالیت‌های کشاورزی شامل مراحل **کاشت، داشت و برداشت** و **سایر موارد احصاء شده در ماده** مزبور توسط اشخاص اعم از **حقیقی و حقوقی** که از طریق فعالیت‌های یاد شده در قانون فوق‌الذکر، عاید می‌گردد از پرداخت مالیات معاف است.

شرکتهای کشاورزی تعاونی روستایی و... معاف از مالیات

- براساس ماده ۱۳۳ قانون مالیاتهای مستقیم اصلاحی مصوب ۲۷/۱۱/۱۳۸۰، صد درصد درآمد شرکتهای **تعاونی** روستایی، عشایری، کشاورزی، صیادان، کارگری، کارمندی، دانشجویان و دانش‌آموزان و اتحادیه‌های آنها از مالیات معاف است.

ابلاغ قانون تفسیر ماده (۱۳۳) قانون مالیات های مستقیم و اصلاحات بعدی آن

- باتوجه به قانون مذکور، شرکتهای تعاونی تولید روستایی که فعالیت آنها منطبق بر اساسنامه و در زمره عناوین مذکور در ماده ۸۱ قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳-۱۲-۱۳۶۶ باشد از مالیات بردرآمد معافند.

- شماره: ۶۷-۹۳-۲۰۰

- تاریخ: ۲۴-۰۶-۱۳۹۳

معافیت ماده ۱۳۳ تعاونی ها بر مبنای اساسنامه آنها

- مطابق بخشنامه شماره ۲۷۹۹۶/۱۷۲۷/۴/۳۰ مورخ ۲۱/۵/۱۳۷۴ معاون درآمدهای مالیاتی وقت وزارت دارایی که به تأیید هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی نیز رسیده، معافیت ماده ۱۳۳ ناظر بر درآمدهایی است که در حدود مقررات و اساسنامه های تنظیمی براساس قانون بخش تعاون منطبق با عنوان شرکت تعاونی تحصیل می شود. لذا در مواردی که فعالیت شرکت تعاونی یا اتحادیه های آن ها مغایر با عنوان موضوع آن ها باشد، درآمد حاصله مشمول معافیت ماده مذکور نخواهد بود. ضمناً مفاد بخشنامه اخیرالذکر به موجب دادنامه شماره ۳۱۶ مورخ ۲۵/۱۲/۱۳۷۵ به تائید هیأت عمومی دیوان عدالت اداری رسیده است.

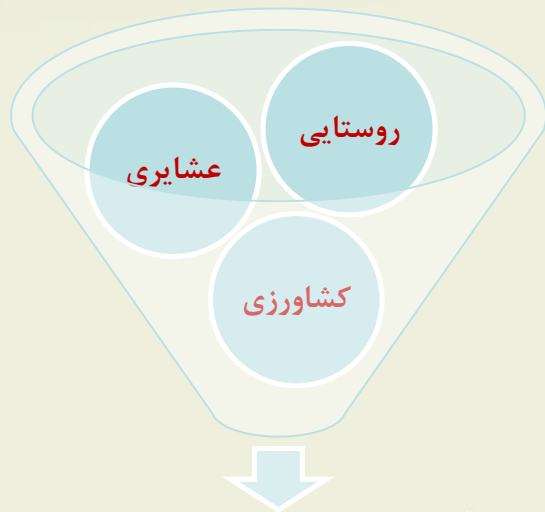
- اساسنامه مطابق با قانون بخش تعاون اقتصاد جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۰ و قانون شرکت های تعاونی مصوب ۱۳۵۰

تسری معافیت مالیاتی موضوع ماده ۱۳۳ قانون مالیاتهای مستقیم به درآمدهای حاصل از خرید، فروش و فرآوری محصولات کشاورزی آن اتحادیه ها

- چنانچه اتحادیه های مذکور به نمایندگی از شرکت های تعاونی عضو، اقدام به خرید و فروش محصولات شرکت های تعاونی عضو نماید و کارمزد خرید و فروش محصولات را به عنوان درآمد شناسایی نماید، با رعایت سایر مقررات مشمول معافیت موضوع ماده ۱۳۳ قانون مالیاتهای مستقیم خواهد بود.

تسری حکم ماده ۸۱ قانون مالیات های مستقیم بر اساسنامه شرکتهای تعاونی

- حکم ماده ۸۱ قانون مالیاتهای مستقیم به صورت عام بوده و کلیه اشخاص (حقیقی یا حقوقی) با رعایت مقررات مربوطه امکان برخورداری از این معافیت را دارا می باشند. همچنین صرفاً فعالیت های منطبق بر اساسنامه شرکتهای تعاونی که در زمره عناوین مذکور در ماده ۸۱ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳/۱۲/۱۳۶۶ باشد مشمول حکم ماده ۱۳۳ قانون مالیاتهای مستقیم نیز خواهد بود و به سایر فعالیت های شرکت های تعاونی تسری ندارد.

@ACCPress

ماده ۸۱

مالکیت فعالیت کشاورزی

- معافیت مالیاتی ماده ۸۱ قانون مالیات های مستقیم، ناظر به درآمد اشخاص (اعم از حقیقی و حقوقی) بابت فعالیت های کشاورزی، دامپروری، دامداری، پرورش ماهی و زنبور عسل و پرورش طیور، صیادی و ماهیگیری، نوغان داری، احیای مراتع و جنگلها، باغات اشجار از هر قبیل و نخیلات می باشد و قابل تسری به سایر فعالیت ها و خدمات جنبی، تکمیلی و توزیعی نمی باشد.
- اما فارغ از نوع مالکیت آن فعالیتها توسط اشخاص ذیربط، با رعایت سایر شرایط و مقررات قانونی مربوط امکان برخورداری از معافیت یادشده را دارا می باشند.

ارسال اطلاعات

- اشخاص حقیقی ماده ۸۱ ملزم به ارسال معاملات فصلی نمی باشند.
- اشخاص حقوقی موضوع ماده ۸۱ ملزم به ارسال اطلاعات معاملات فصلی می باشند.

درآمد اجاره زمین کشاورزی

- درآمد حاصل از اجاره دادن اراضی کشاورزی در زمره عناوین مذکور در ماده ۸۱ قانون مالیاتهای مستقیم نمی باشد

چنانچه اشخاص به امور پرورش طیور از جمله پرورش مرغ مادر گوشتی، تولید جوجه یک روزه گوشتی) به استثناء خرید و فروش جوجه بدون نگهداری آن) پردازند، درآمد حاصله از جمله درآمدهای احصاء شده در ماده ۸۱ قانون مالیاتهای مستقیم [@ACCPers](#) و با رعایت سایر شرایط و مقررات قانونی مربوط امکان برخورداری از معافیت یادشده را دارا می باشند.

فعالیت های عدم شمول معافیت کشاورزی

- تولیدات انواع کنسرو محصولات کشاورزی، تولید کود کشاورزی و مربا، کشتارگاهها، شکر، قند و سایر فرآورهای کشاورزی همچنین فرآیندهای بسته بندی و تکمیل و توزیع و فعالیت خرید و فروش ، واردات محصولات مربوطه مشمول معافیت موضوع ماده ۸۱ قانون مالیاتهای مستقیم نمی باشند.

خرید و فروش بذر

در مواردی که فعالین موضوع ماده ۸۱ قانون مذکور به امور کشاورزی (کاشت، داشت و برداشت) از جمله تولید انواع بذر مبادرت نماید و بذر حاصله را پس از انجام فرآیند تصفیه و شستشو توسط خود، راساً به فروش برساند و همچنین در صورتی که بعد از عملیات مذکور تغییری در ماهیت بذر تولیدی بوجود نیامده باشد، فعالیت مزبور، (فرآیند کاشت، داشت، برداشت، تصفیه، شستشو و بسته بندی فوق که توسط فعالین موضوع ماده فوق انجام شده)، فعالیت کشاورزی محسوب و به موجب مقررات ماده صدرالاشاره از شمول پرداخت مالیات معاف است. بدیهی است در صورتی که شرکت یادشده صرفاً اقدام به خرید بذر مورد احتیاج خود از کشاورزان نموده و سپس اقدام به تصفیه و شستشو آن نماید، مشمول معافیت مقرر در ماده فوق الذکر نخواهد بود.

چه عقودی در کشاورزی مشمول معافیت میگردد

در قانون مدنی مصوب ۱۳۰۷/۲/۱۸ و اصلاحیه‌های بعدی آن عقود اجاره و عقود مزارعه و مساقات در فصول جداگانه مورد حکم قرار گرفته اند. لذا قراردادهای مزارعه و مساقات موضوع مواد ۵۱۸ و ۵۴۳ قانون مدنی در شمول فصل مالیات بر درآمد اجاره املاک قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن نبوده و فعالیت‌های مربوط به اینگونه عقود (مزارعه و مساقات) می‌تواند با رعایت شرایط مقرر در قوانین موضوعه از معافیت موضوع ماده ۸۱ قانون مالیاتهای مستقیم بهره‌مند گردد.

خسارت دریافتی

مبالغ دریافتی از موسسات بیمه بابت جبران خسارت وارده به فعالیتهای موضوع ماده ۸۱ قانون مالیاتهای مستقیم چنانچه در راستای موضوع ماده قانونی مربوطه باشد معاف از مالیات می باشد.

بخشنامه شماره: ۲۰۰/۹۶/۳۸ مورخ ۹۶/۰۳/۱۳

معافیت پرورش گل و گیاه

- پرورش گل و گیاه و نهال در بستر خاکی یا داخل گلدان (شامل مراحل کاشت، داشت و برداشت) از جمله درآمدهای حاصل از فعالیتهای کشاورزی موضوع ماده ۸۱ قانون مالیاتهای مستقیم می باشد که با رعایت سایر مقررات مربوطه امکان برخورداری از معافیت موصوف را دارا می باشد.

@ACCPress

معافیت فعالیت های اشجار و نهال

درآمد حاصل از احیای مراتع و جنگلها، باغات اشجار از هر قبیل و همچنین کاشت و داشت و برداشت هرگونه نهال اعم از مثمر یا غیرمثمر مشمول حکم ماده مذکور می باشد.

معافیت فعالیت کشاورزی در مالیات بر ارزش افزوده

۱- محصولات کشاورزی فرآوری نشده

۲- دام و طیور زنده، آبزیان، زنبور عسل و نوغان

۳- انواع کود، سم، بذر و نهال

۴- آرد خبازی، نان، گوشت، قند، شکر، برنج، حبوبات و سویا، شیر، پنیر، روغن نباتی

۵- انواع دارو حیوانی

۶- خوراک دام و طیور

@ACCPress

فعالیت های کشاورزی معاف از مالیات بر ارزش افزوده

* گروه محصولات کشاورزی فرآوری نشده

مراحل بسته بندی، انجماد، پاک کردن، درجه بندی، پوست گیری مانند شالی کوبی و خشک کردن مانند چای و تفت دادن مانند نخودپزی،

محصولات گل کاری همچون گل و غنچه گل، برگ و شاخه های کوچک و سایر اجزای نباتات، علف، خزه، بوته

- محصولات زراعی و باغی

- نباتات زنده و محصولات گل کاری

- گل و غنچه و شاخ و برگ و سایر اجزای نباتات

- سبزیجات و نباتات خوراکی (سبزیجات و نباتات، سبزیجات کلاف دار، ریشه ها و غده های زیرخاکی، میوه های خوراکی و محصولات علوفه ای)

- قهوه، چای و انواع گیاهان تازه (قهوه و چای سبز)

@ACCPress

فعالیت های کشاورزی معاف از مالیات بر ارزش افزوده

- انواع گیاهان تازه به استثنا انواع کوبیده شده، خرد شده و پودر شده همانند فلفل و دارچین

- غلات همانند گندم

- دانه و میوه های روغن دار از جمله دانه سویا، بادام زمینی، دانه کتان، دانه آفتابگردان، انواع تخم و دانه ها شامل دانه میوه و نطفه تخم چغندر قند و تخم سبزیجات، چغندر قند، دانه کاکائو، توتون و تنباکو، پنبه

- محصولات دامی از جمله گوشت قرمز، احشاء خوراکی، احشاء خوراکی پرندگان، تخم پرندگان، عسل طبیعی، پوست و سایر اجزای پرندگان، استخوان حیوانات، اسپرم حیوانات، ابریشم خام، پشم و موی حیوان

فعالیت های کشاورزی معاف از مالیات بر ارزش افزوده

* گروه دام و طیور زنده آبزیان، زنبور عسل و نوغان

- دام و طیور زنده مانند اسب، الاغ، قاطر، گاو، گوسفند، مرغ، خروس، خوک، بوقلمون و سایر حیوانات زنده

- آبزیان از جمله انواع ماهی ها، قشرداران و صدف داران مانند میگو، کروکودیل، خرچنگ، خاویار خام و بچه ماهی و همچنین مرجان و مشابه آن

* گروه کود، سم، بذر و نهال

- کود (انواع کودهای حیوانی یا نباتی، معدنی و سایر کودهای قبل مصرف)

- سم (انواع سم حشره کش ها، قارچ کش ها، علف کش ها)

- بذر و نهال (پیاز گل، بذر سیب زمینی، بذر سبزیجات، ریشه ها و غده های زیرخاکی، دانه و تخم گیاهان برای کشت، کلیه غلات مانند گندم، برنج و ذرت)

* گروه آرد خبازی، نان، گوشت، قند، شکر، برنج حبوبات و سویا، شیر، پنیر، روغن نباتی و شیرخشک مخصوص تغذیه کودکان

فعالیت های کشاورزی معاف از مالیات بر ارزش افزوده

- آردخبازی (آرد برای تولید نان اعم از نان صنعتی و سنتی)

- نان (اعم از صنعتی و سنتی)

- گوشت (گوشت قرمز، گوشت آبزیان، گوشت پرندگان)

- قند و شکر(قند و شکر آماده مصرف)

- برنج (انواع برنج)

- حبوبات (مانند نخود فرنگی، عدس، لپه)

- سویا (پروتئین سویا)

- شیر (شیر به استثنای انواع شیرهای طعم دار)

- پنیر (انواع پنیر)

- روغن نباتی (روغن سویا، روغن بادام زمینی، روغن زیتون، روغن یالیم آویل، روغن یالم اولتین، روغن سوپر یالم اولتین، روغن دانه آفتابگردان، روغن نارگیل، روغن تخم کتان، روغن ذرت، روغن کرچک، روغن کنجد، روغن جلاء، کره کاکائو، سایر روغن های نباتی آماده مصرف)

- شیر خشک (شیر خشک مخصوص تغذیه کودکان)

@ACCPress